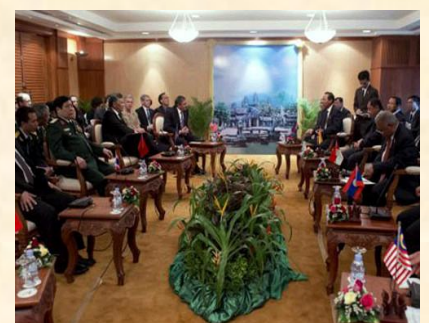

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 12/11 đến 18/11/2012)

- Khai mạc Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 21
- Thành lập Viện Nghiên cứu hòa bình và hòa giải ASEAN
- ASEAN đề xuất thiết lập "đường dây nóng" về Biển Đông với TQ
- Trung Quốc dự kiến đưa tàu du lịch ra Hoàng Sa
- Trung Quốc hợp tác với ASEAN xây dựng COC
- Philippines hối thúc Trung Quốc đàm phán quy tắc ứng xử ở Biển Đông
- Mỹ - ASEAN tăng cường hợp tác quân sự
- Thái Lan, Mỹ củng cố quan hệ liên minh quốc phòng

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

Trung Quốc dự kiến đưa tàu du lịch ra Hoàng Sa. Tại Đại hội Đảng Cộng Sản Trung Quốc lần thứ 18, La Bảo Minh – Bí thư tỉnh uỷ Hải Nam cho biết một tàu du lịch của Trung Quốc sắp đưa khách du lịch đến đảo Hoàng Sa. Theo ông này, việc đưa du khách ra đảo, khuyến khích du lịch và phát triển tài nguyên du đồng thời thúc đẩy kinh tế ở cái gọi là “thành phố Tam Sa”. Con tàu mới được tân trang mang tên Princess Yexiang, có thể chở được 300 hành khách. Giá mỗi chuyến đi là 10.000 tệ, tương đương 1.600 USD, trong mùa cao điểm.

Trung Quốc tổ chức diễn đàn an ninh Châu Á-Thái Bình Dương. Ngày 16/11, hơn 60 chuyên gia nghiên cứu quân sự từ 21 quốc gia đã tham dự một diễn đàn tại thủ đô Bắc Kinh của Trung Quốc để thảo luận về vấn đề an ninh ở khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Diễn đàn Hương Sơn lần thứ tư này là một sự kiện diễn ra hai năm một lần, do Hiệp hội Khoa học quân sự Trung Quốc tổ chức, nhằm thúc đẩy việc trao

đổi ý kiến trong giới học giả quân sự từ khắp nơi trên thế giới.

Trung Quốc sẽ hợp tác với ASEAN xây dựng COC. Trong buổi họp báo thường kỳ hôm 16/11, người phát ngôn Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hồng Lỗi nêu rõ Trung Quốc và Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) sẽ tiếp tục hợp tác để xây dựng Bộ quy tắc về ứng xử của các bên ở Biển Đông (COC). Ông Hồng Lỗi nhấn mạnh Trung Quốc và ASEAN đã nhất trí duy trì đối thoại về cơ sở của việc thực hiện nghiêm túc và hiệu quả Tuyên bố về cách ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), hai bên sẽ tạo điều kiện thúc đẩy đàm phán và đồng thuận để cuối cùng đạt được một bộ quy tắc ứng xử.

Thứ trưởng Ngoại giao Trung Quốc: Vấn đề Biển Đông đã bị “thối hỏng”. Thứ trưởng Ngoại giao Trung Quốc Phó Doanh hôm 17/11 tuyên bố Hội nghị thượng đỉnh khu vực Đông Á khai mạc tại Campuchia vào cuối tuần này không nên bị lu mờ vì vấn đề tranh chấp Biển Đông bởi tình hình đang được kiểm soát và các nước có liên quan có thể giải quyết sự khác biệt của mình: “Khu vực này có thể được kiểm soát và khủng hoảng có thể được giải quyết thông qua các cuộc hội đàm, các cuộc đàm phán nhằm đem lại hòa bình và ổn định cho khu vực để tạo điều kiện phát triển kinh tế. Kinh nghiệm của châu Á kể từ khi kết thúc Chiến tranh Lạnh cũng cho thấy vấn đề Biển Đông đang nằm dưới sự kiểm soát.”

+ Việt Nam:

Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng hội kiến Tổng thống Philippines. Bên lề Hội nghị Cấp cao ASEAN 21, chiều 18/11, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng đã có cuộc hội kiến với Tổng thống Philippines Benigno Aquino. Hai nhà lãnh đạo đã trao đổi về các vấn đề trọng tâm của các Hội nghị ASEAN lần này, cũng như các vấn đề khu vực và quốc tế cùng quan tâm. Về Biển Đông, hai nhà lãnh đạo khẳng định cần bảo đảm thực hiện nghiêm túc Tuyên bố 6 điểm của ASEAN về vấn đề Biển Đông, Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), sớm xây dựng Bộ Quy tắc ứng xử (COC) giữa ASEAN và Trung Quốc.

Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng hội kiến Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long. Bên lề Hội nghị Cấp cao ASEAN 21 tại Phnom Penh, Campuchia, sáng 18/11, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đã hội kiến với Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long. Trao đổi về các vấn đề khu vực và quốc tế, hai Thủ tướng nhất trí cho rằng hòa bình, ổn định ở Biển Đông có ý nghĩa hết sức quan trọng đối với sự phát triển chung của toàn

khu vực. Các nước ASEAN cần có sự đoàn kết thống nhất và có lập trường chung, trên cơ sở Tuyên bố 6 điểm của ASEAN về vấn đề Biển Đông, thực hiện Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), tiến tới sớm xây dựng Bộ Quy tắc ứng xử (COC) giữa ASEAN và Trung Quốc.

+ Philippines:

Philippines hối thúc Trung Quốc đàm phán quy tắc ứng xử ở Biển Đông. Theo Bộ Ngoại giao Philippines hôm 14/11, Tổng thống Benigno Aquino sẽ thúc giục Trung Quốc bắt đầu các cuộc đàm phán về một bộ quy tắc ứng xử nhằm tránh xung đột ở Biển Đông. Lời kêu gọi này sẽ đưa ra nhân hội nghị thượng đỉnh của ASEAN khai mạc vào tuần tới tại Phnom Penh. Phát biểu với các phóng viên tại Manila, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Philippines Raul Hernandez cho biết: “Chúng tôi hy vọng Trung Quốc sẽ có phản ứng tích cực và giải quyết vấn đề này ngay lập tức để chúng ta có một bộ quy tắc ứng xử có tính chất ràng buộc pháp lý.”

Philippines kêu gọi ASEAN đoàn kết về vấn đề Biển Đông. Tổng thống Philippines Benigno Aquino ngày 15/11

kêu gọi các nước Đông Nam Á chứng tỏ là một mặt trận thống nhất trước Trung Quốc về vấn đề tranh chấp Biển Đông tại thượng đỉnh Đông Á ở Campuchia vào tuần tới. Theo ông Aquino, 10 nước ASEAN nên có một tiếng nói chung về vấn

đề này tại thượng đỉnh này. Tổng thống Philippines cũng hy vọng các nước ngoài ASEAN nhận thấy rằng duy trì ổn định tại Biển Đông là điều quan trọng để thúc đẩy khu vực tiếp tục phát triển.

+ *Mỹ*:

Ngoại trưởng Hillary Clinton khẳng định vị thế cường quốc Thái Bình Dương của Mỹ.

Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton hôm 13/11 nhấn mạnh tầm quan trọng của vành đai Ấn - Thái Bình Dương đối với lợi ích chiến lược của Mỹ trong một bài phát biểu tại Trung tâm Mỹ - Á tại Perth, Australia. Ngoại trưởng Clinton nói rằng vành đai này nằm trong tâm điểm tầm nhìn của Mỹ: “Trên thực tế, chúng tôi chưa bao giờ rời khỏi châu Á, chúng tôi vẫn luôn ở đây và hiện diện ở đây, và chúng tôi coi mình là một cường quốc Thái Bình Dương.”

Quan hệ các nước

Khai mạc Hội nghị cấp cao ASEAN thứ 21.

Sáng 18/1 tại Phnom Penh, Hội nghị cấp cao ASEAN lần thứ 21 đã khai mạc với sự tham dự của lãnh đạo 10 nước thành viên gồm Brunei, Campuchia, Indonesia, Lào, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thái Lan, Việt Nam. Trong tuyên bố khai mạc, Thủ tướng Campuchia Hun Sen nhấn mạnh tinh thần của một ASEAN đoàn kết, hữu nghị, và hợp tác với chủ đề một cộng đồng một vận mệnh.

Thành lập Viện Nghiên cứu hòa bình và hòa giải ASEAN.

Ngày 18/11, tại lễ khai mạc Hội nghị thượng đỉnh ASEAN lần thứ 21, các nhà lãnh đạo ASEAN đã chính thức công bố thành lập Viện Nghiên cứu hòa bình và hòa giải ASEAN, với mục tiêu thúc đẩy hợp tác trong ASEAN và góp phần vào giải quyết hòa bình tranh chấp và hòa giải trong khu vực.

ASEAN đề xuất thiết lập “đường dây nóng” về Biển Đông với Trung Quốc.

Ngày 17/11, phát biểu sau Hội nghị Ngoại trưởng ASEAN

(AMM), Tổng Thư ký Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) Surin Pitsuwan cho biết các nước ASEAN sẽ đề xuất thiết lập một “đường dây nóng” với Trung Quốc nhằm xoa dịu căng thẳng liên quan đến Biển Đông, “Điều này tất nhiên sẽ được đem ra thảo luận với những người bạn Trung Quốc... Chúng tôi gọi đó là một đường dây đỏ, có thể coi là đường dây khẩn cấp để khi có bất cứ diễn tiến gì chúng tôi đều được thông báo qua điện thoại... để tìm cách tham vấn, hợp tác, kiềm chế mọi 'nguy cơ lan tỏa' từ bất cứ... tình huống, sự cố, sai sót hay hiểu lầm nào.”

Hội thảo quốc tế về an ninh hàng hải tại Indonesia.

Ngày 13/11, Hải quân Indonesia (AL) đã tổ chức cuộc hội thảo quốc tế về an ninh hàng hải, với chủ đề “Xây dựng một nhận thức về an ninh hàng hải dựa trên lợi ích quốc gia vì sự thành công của công cuộc xây dựng đất nước.” Tham dự có các quan chức cấp cao AL, đại diện lực lượng Hải quân Singapore, Tùy viên trưởng Quốc phòng các nước tại Indonesia cùng nhiều học giả về an ninh hàng hải. Những đại biểu tham gia hội thảo cho rằng các nước dù tiếp giáp hay không tiếp giáp với các tuyến đường biển và vùng biển quan trọng, trong đó có eo biển Malacca, vịnh Aden hay Biển Đông đều có những chuỗi lợi ích khác nhau và phụ thuộc vào sự biến động môi trường sinh thái, tình hình an ninh, ổn định, an toàn và tự do hàng hải tại những khu vực này.

Mỹ-Australia hướng tới khu vực Châu Á-Thái Bình Dương hòa bình. Ngày 14/11, Hội nghị tham vấn cấp Bộ trưởng Ngoại giao-Quốc phòng giữa Mỹ và Australia (AUSMIN-2012) đã diễn ra tại thành phố Perth của Australia. Ngoại trưởng Mỹ Hillary Clinton và Bộ trưởng Quốc phòng Leon Panetta cùng các đối tác đồng cấp nước chủ nhà là Ngoại trưởng Bob Carr và Bộ trưởng Quốc phòng Stephen Smith tham dự AUSMIN năm nay. Phát biểu sau các cuộc thảo luận, Ngoại trưởng Australia Bob Carr cho biết Canberra và Washington chia sẻ mục tiêu chung nhằm đạt được hòa bình và ổn định lâu dài tại khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Trong khi đó, Ngoại trưởng Mỹ Clinton cho rằng mối quan hệ đồng minh Mỹ-Australia giúp đảm bảo hòa bình, thịnh vượng ở châu Á-Thái Bình Dương.

Mỹ - ASEAN tăng cường hợp tác quân sự. Chiều 16/11, bên lề Hội nghị hẹp Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN (ADMM Retreat) được tổ chức tại Seam Riep, Campuchia, các nhà lãnh đạo Quốc phòng các nước thành viên ASEAN và Tổng Thư ký ASEAN Surin Pitsuwan đã có buổi tham vấn với Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ

Leon Panetta đang thăm Campuchia. Tại buổi gặp, Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ đánh giá cao vai trò trung tâm của ASEAN trong các sáng kiến an ninh mở rộng tại khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Ông Panetta khẳng định sẵn sàng tham gia các diễn đàn quốc phòng ASEAN mở rộng, đồng thời ủng hộ và hợp tác cùng ASEAN trong việc thực hiện các sáng kiến an ninh vì một khu vực ASEAN hòa bình, an ninh, ổn định và phát triển.

Philippines-Mỹ lên kế hoạch tiến hành tập trận chung năm 2013. Tham mưu trưởng Các Lực lượng Vũ trang Philippines (AFP), Tướng Jessie Dellosa, ngày 16/11 cho biết giới chức quân sự nước này và Mỹ đang hoàn tất danh sách các cuộc tập trận chung cho năm tới. Tướng Dellosa cho hay bản danh sách cuối cùng dự kiến sẵn sàng vào tháng tới và sẽ được Bộ Chỉ huy Thái Bình Dương của Mỹ và các quan chức quân đội Philippines thông qua.

Thái Lan, Mỹ củng cố quan hệ liên minh quốc phòng. Ngày 15/11, Thái Lan và Mỹ đã ký kết “Tuyên bố Tầm nhìn chung” cho quan hệ liên minh quốc phòng hai nước với mục đích duy trì an ninh và hòa bình tại khu vực châu Á-Thái Bình Dương. Bộ trưởng Quốc phòng Mỹ đang thăm Thái Lan đã cùng người đồng cấp bên phía chủ nhà là Sukumpol Suwanatat ký thỏa thuận trên tại trụ sở Bộ Quốc phòng Thái Lan ở thủ đô Bangkok. Thái Lan là một trong năm quốc gia ở khu vực châu Á-Thái Bình Dương được Mỹ xếp vào danh sách đồng minh chiến lược bên cạnh Nhật Bản, Hàn Quốc, Australia và Philippines.

Phân tích và đánh giá

“Chiến lược trọng tâm châu Á của Mỹ” của *John O’Callaghan* và *Manuel Mogato*. Philippines, Australia và các quốc gia khác trong khu vực đang chứng kiến một sự hồi sinh của các tàu chiến Mỹ, các máy bay và binh sĩ Mỹ kể từ khi Tổng thống Barack Obama tuyên bố một sự chuyển hướng trong chính sách đối ngoại, kinh tế, và an ninh theo hướng đặt châu Á làm trọng tâm hồi năm ngoái. Lầu Năm Góc nói rằng Mỹ ‘không có ý định thiết lập lại các căn cứ tại Philippines’. Nhưng hoạt động của Mỹ tại Vịnh Subic, một thành phố duyên hải lộng gió cách thủ đô Manila 80km về phía bắc khiến cho người ta có cảm giác đây không khác gì một thành phố ngoại ô của Mỹ. Tháng trước, có 70 tàu hải quân Mỹ đã qua Vịnh Subic, nhiều hơn con số 55 tàu năm 2011 và 51 tàu năm 2010. Lầu Năm Góc cũng nói rằng có hơn 100 máy bay của Mỹ dừng tại Clark mỗi tháng, đây là một căn cứ cũ của Mỹ nằm giữa Manila và Subic. Một phần trong sự chuyển hướng này là quân đội Mỹ đang luân phiên 2500 lính thủy

đánh bộ đầu tiên ở phía bắc Australia để huấn luyện và sẽ có trên bốn tàu chiến ven biển được gọi ra và vào Singapore trong năm tới. Theo James Hardy, biên tập viên phụ trách mảng châu Á – Thái Bình Dương của tuần báo Quốc phòng HIS Jane, Mỹ không nhất thiết phải duy trì lực lượng thông thường ở châu Âu nữa, do đó, họ có thể nghĩ tới việc coi châu Á – Thái Bình Dương là địa bàn tác chiến chính cùng với Trung Đông, “Mỹ đang cân bằng lại quyền lực vì các lý do rất rõ ràng – thế kỷ 21 sẽ là thế kỷ của châu Á – họ được lợi rất nhiều từ việc tham gia vào đó và sẽ mất rất nhiều nếu không can dự. Những cú sẩy chân của Trung Quốc trong hai năm qua dường như đã mở toang cánh cửa cho Mỹ.”

“Vai trò gì của ASEAN trong giải quyết tranh chấp Biển Đông?” của *David Brown*. Người ta từng rất kỳ vọng Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) sẽ tạo được một bức tường thành vững chắc, có khả năng ngăn chặn sự bành trướng của Trung Quốc xuống các vùng biển trong khu vực Đông Nam Á. Tuy nhiên, cơ chế hoạt động dựa trên nguyên tắc đồng thuận và đối thoại không đối đầu của ASEAN lại là một lỗ hổng chết người trong trường hợp này. Bên trong mười quốc gia thành viên – Lào, Campuchia, Thái Lan và Myanmar – một mục đặt ưu tiên duy trì mối quan hệ song phương nồng ấm với Trung Quốc lên trên sự thống nhất của khối ASEAN. Bởi sự chia rẽ nội bộ này, các thành viên ASEAN đã phải hội đàm không

ngừng nghỉ, nhằm đi đến một kế hoạch khung có khả năng đáp ứng các đòi hỏi của Bắc Kinh ở mức tối thiểu. Từ vài năm nay, những triển vọng về một đột phá ngoại giao lại dấy lên mỗi khi bước vào những tháng mùa thu, khi mà Biển Đông phải dồn dập hứng chịu những cơn bão. Và cứ mỗi khi các cơn bão lắng dịu đi, thì các động thái khiêu khích của Bắc Kinh lại càng nhân lên gấp bội, đặc biệt tập trung vào việc quấy nhiễu, bắt bớ các ngư dân Việt Nam và Philippines, trong khi hăm dọa, xua đuổi các công ty năng lượng có ý muốn thăm dò nguồn dầu khí dưới biển do Hà Nội hoặc Manila cấp phép. Nếu không phải là ASEAN chủ động đứng ra đương đầu, thì còn ai ra thay thế họ đây? Mỹ và các nước khác trên thế giới cần một lý lẽ đủ mạnh để biện minh cho một cuộc can thiệp bền vững và có hiệu quả. Gần đây, công chúng Mỹ tỏ ra e dè trước một cuộc phiêu lưu quân sự tiếp theo. Còn Nhật Bản thì vốn đã luôn e ngại việc phô trương sức mạnh của mình. Nếu các quốc gia Đông Nam Á quanh vùng biển này muốn Mỹ và các đồng minh hỗ trợ nhiều hơn là những lời tuyên bố giữ vững tự do hàng hải ở Biển Đông, thì họ phải chứng tỏ rõ được rằng họ cần và đáng nhận được sự trợ giúp.

“Mỹ - Trung - Ấn và thế tam hùng trên biển” của *C. Raja Mohan*. Châu Á là nơi hội tụ rất nhiều quốc gia trung thành với chủ nghĩa dân tộc và chủ quyền lãnh thổ, phản đối tham vọng của một quốc gia nào đó trở thành bá quyền trong khu vực. Một trong những cường quốc khu vực quan trọng là Ấn Độ, quốc gia có nền kinh tế lớn thứ ba tại châu Á và có mức chi tiêu quốc phòng

lớn thứ tư trong trục Ấn Độ – Thái Bình Dương (sau Mỹ, Trung Quốc và Nhật Bản). Tiềm lực của Ấn Độ có thể đóng góp đáng kể tới cán cân quyền lực mới tại châu Á như Washington và Bắc Kinh đều nhận thấy. Việc Mỹ tái cân bằng quân sự hướng Á được thể hiện rõ trong ngại sâu sắc đối với sức mạnh đang gia tăng của Trung Quốc và mức độ nhiệt tình của Washington đối với việc củng cố quan hệ đối tác với Ấn Độ. Điều này đã thiết lập nên một sự dịch chuyển với hệ quả là một động lực ba chiều tại Ấn Độ - Thái Bình Dương. Khi khoảng cách về chiến lược giữa Ấn Độ và Trung Quốc gia tăng vì Trung Quốc trỗi dậy nhanh hơn Ấn Độ, Delhi chỉ có thể rút ngắn chênh lệch này thông qua việc kết hợp cân bằng cả trong và ngoài nước. Quan hệ đồng minh với Washington do vậy có thể coi là điều tự nhiên đối với Delhi. Nhưng rõ ràng, Trung Quốc đang ở thế ‘trên cơ’ trong trục tam cực này so với Ấn Độ và Mỹ. Bắc Kinh có thể điều chỉnh cực Delhi hoặc Washington để tiết chế mối quan hệ chiến lược Ấn – Mỹ đầy triển vọng. Xét trên những nhập nhằng hiện giờ giữa Washington, Bắc Kinh và Delhi, chiều hướng của thế tam hùng này vẫn còn rất nhiều điều mơ hồ quanh đó. Tuy vậy, vẫn còn một điều có thể thấy chắc chắn. Đó là sự vươn lên của Trung Quốc và Ấn Độ với tư cách là các cường quốc hải quân và sự giao thoa trong các chính sách biển của họ với chính sách của Mỹ sẽ còn làm cho các nền chính trị an ninh tại Ấn Độ - Thái Bình Dương dậy sóng trong nhiều thập kỷ tới./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh